

LỊCH SỬ 8 TUẦN 7 (TỪ NGÀY 18/10 ĐẾN NGÀY 23/10/2021)

BÀI 6: CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ CUỐI THẾ KỶ XIX- ĐẦU THẾ KỶ XX

A. QUA BÀI NÀY HỌC SINH HIỂU ĐƯỢC

Cuối thế kỷ XIX đầu thế kỉ XX, CNTB chuyển mạnh sang chủ nghĩa đế quốc ở một số nước lớn, để tìm hiểu xem quá trình các nước tư bản chuyển sang giai đoạn đế quốc chủ nghĩa diễn ra như thế nào? Đặc điểm riêng của từng đế quốc và đặc điểm nổi bật của chủ nghĩa đế quốc ra sao ?..

B. ĐỌC – HIỂU

I. Tình hình các nước Anh, Pháp, Đức, Mỹ

1. Anh

*** Kinh tế:**

Nhắc lại tình hình kinh tế nước Anh sau cách mạng công nghiệp: Cách mạng công nghiệp khởi đầu sớm nhất ,đứng đầu thế giới về công nghiệp.Tuy nhiên,đến cuối thế kỉ XIX nền kinh tế Anh phát triển chậm ,công nghiệp đứng hàng thứ 3 thế giới.

Câu hỏi: Vì sao từ cuối thế kỉ XIX, tốc độ phát triển công nghiệp Anh bị chậm lại bị Mỹ rồi Đức vượt qua?

Gợi ý: - Do công nghiệp Anh phát triển sớm, hàng loạt máy móc, trang thiết bị dần dần trở nên lạc hậu không thể cạnh tranh với công nghiệp tối tân của Mỹ, Đức.

- Giai cấp tư sản Anh chỉ chú trọng đầu tư vào các nước thuộc địa hơn là đầu tư, đổi mới và phát triển công nghiệp trong nước.

Tuy mất vai trò bá chủ thế giới về công nghiệp nhưng Anh vẫn giữ được vai trò như thế nào trong nền kinh tế thế giới về xuất khẩu tư bản, thương mại và thuộc địa. Nhiều công ti độc quyền về công nghiệp và tài chính đã ra đời, chi phối toàn bộ nền kinh tế.

***Chính trị:**

Câu hỏi: -Tình hình chính trị ở Anh có đặc điểm gì đáng chú ý?

-Vì sao hai đảng lại thay nhau cầm quyền qua bầu cử?

Gợi ý: - Đây là thủ đoạn lợi hại của giai cấp tư sản Anh nhằm hai tay thâm tóm chính quyền, tạo nên lớp sơn dân chủ nhằm lừa gạt và xoa dịu quần chúng nhân dân.

- Tuy có hai đảng khác nhau thậm chí có những chính sách mâu thuẫn nhau, song đều là các đảng phục vụ quyền lợi của giai cấp tư sản chống lại nhân dân.

*** Đối ngoại:**

Nhấn mạnh: Việc xâm lược thuộc địa là chính sách ưu tiên hàng đầu của giới cầm quyền Anh.

Câu hỏi: - Nêu đặc điểm của chủ nghĩa đế quốc Anh?

- Vì sao gọi là CNĐQ thực dân?

Gợi ý: Vì Anh có 1 hệ thống thuộc địa lớn nhất thế giới và lợi nhuận thu được nhờ chủ yếu vào bóc lột các thuộc địa.

2. Pháp

*** Kinh tế:**

Giữa thế kỉ XIX Pháp còn là nước công nghiệp tiên tiến sau Anh thế mà Sau năm 1870 công nghiệp chậm phát triển, tụt xuống hàng thứ 4 thế giới (sau Mỹ, Đức Anh, Pháp)

Câu hỏi: Nguyên nhân nào làm cho công nghiệp Pháp phát triển chậm lại tụt xuống hàng thứ tư thế giới?

Gợi ý: - Do hậu quả của cuộc chiến tranh Pháp – Phổ.

- Pháp thua trận bồi thường chiến phí, nghèo tài nguyên

- Giai cấp tư sản Pháp chú trọng đầu tư ra bên ngoài hơn là đầu tư trong nước.

GV : Tuy nhiên Pháp vẫn phát triển mạnh nhất là ngành khai mỏ , đường sắt , luyện kim chế tạo ô tô ...nhiều công ty độc quyền ra đời chi phối nền kinh tế Pháp.

- Pháp cho các nước tư bản chậm tiến vay với lãi suất cao nên Lênin gọi CNĐQ Pháp “CNĐQ cho vay lãi”

Câu hỏi: So sánh hình thức xuất cảng tư bản giữa Anh và Pháp có điểm gì khác nhau?

Gợi ý: + Đế quốc Anh: đầu tư chủ yếu vào các nước thuộc địa.

+ Đế quốc Pháp: hầu hết tư bản đều đầu tư cho các nước chậm tiến (như Nga) vay.

***Chính trị**

- Thể chế chính trị cộng hoà (nền Cộng hòa thứ 3).

Giải thích “ cộng hoà ” - Thể chế chính trị của một nước không có vua đứng đầu nhà nước, mà do đại biểu được nhân dân bầu ra cầm quyền (bằng phổ thông đầu phiếu hay một số người đại diện).

+ Nền cộng hoà thứ nhất ra đời trong thời kỳ cách mạng 1789.

+ Nền cộng hòa thứ 2 ra đời trong cách mạng 1848- 1849 ở Pháp.

+ Nền cộng hòa tư sản ở Pháp được thành lập từ sau cách mạng 4/9/1870.

***Đối ngoại**

Câu hỏi: Cho biết chính sách đối ngoại của Pháp?

Gợi ý: Đẩy mạnh xâm lược thuộc địa

=> Pháp có hệ thống thuộc địa đứng thứ hai trên thế giới sau Anh

3. Đức

*** Kinh tế**

Câu hỏi: Kinh tế Đức cuối thế kỉ XIX – đầu thế kỉ XX?

Gợi ý: Kinh tế phát triển nhanh chóng vươn lên đứng đầu châu Âu và thứ 2 thế giới (sau Mỹ) về công nghiệp.

Câu hỏi: Vì sao công nghiệp Đức lại tăng nhanh như vậy?

Gợi ý: Thống nhất được thị trường, tiền bồi thường chiến tranh của Pháp; giàu than đá; ứng dụng tiên tiến mới nhất của khoa học kỹ thuật vào sản xuất.

Sự phát triển nhanh chóng của kinh tế Đức dẫn đến hiện tượng gì ?

=> Cuối thế kỉ XIX, quá trình tập trung sản xuất, => các công ty độc quyền được ra đời ở Đức. (luyện kim, than đá, điện, hoá chất..)

*** Chính trị:**

+ Mặc dù có hiến pháp có quốc hội, Đức vẫn là nước chuyên chế dưới sự thống trị của quý tộc đảng chuyên chính và tư sản độc quyền

+ Quý tộc quân phiệt và tư bản độc quyền đã cấu kết với nhau để thi hành chính sách đối nội, đối ngoại phản động.

Đức tiến sang giai đoạn đế quốc khi phân đất đai trên thế giới đã trở thành thuộc địa hoặc nửa thuộc địa của Anh, Pháp, như “con hổ đói đến bàn tiệc muông” => giới cầm quyền Đức hung hãn đòi dùng vũ lực để chia lại thị trường, chia lại các khu vực ảnh hưởng trên thế giới.

=> Mâu thuẫn không tránh khỏi và ngày càng gay gắt giữa Đức với Anh, Pháp để chia lại thế giới, vì Đức quá ít thuộc địa.

=> Là “ Chủ nghĩa đế quốc quân phiệt hiếu chiến ”.

4. Mỹ

*** Kinh tế:**

Câu hỏi: - Tình hình kinh tế Mỹ trong 30 năm cuối của thế kỉ XIX?

-Tại sao nền kinh tế Mỹ phát triển nhanh chóng?

Gợi ý: Chế độ nô lệ bị xoá bỏ, tài nguyên thiên nhiên phong phú thị trường trong nước không ngừng mở rộng, ứng dụng thành tựu khoa học kĩ thuật.

Câu hỏi: Tại sao nói Mĩ là xứ sở của các “Ông vua công nghiệp”?

Gợi ý: Đứng đầu các công ty khổng lồ là “ Ông vua ” . Các công ty ấy không những chi phối thị trường trong nước mà cả thế giới.ví dụ:

-> + Công ty thép của Moóc -gan thành lập năm 1903 kiểm soát 60 % sản lượng thép. Ngoài công ty còn có 5000 ha mỏ than, 1600 km đường sắt, 100 tàu thủy.

+ Công ty dầu mỏ Rốc-phe-lơ kiểm soát 90 % ngành sản xuất dầu mỏ, với 70.000 km đường ống dẫn dầu, hàng trăm tàu biển và kho hàng ở trong và ngoài nước, đồng thời có tài sản lớn trong các ngành hơi đốt, điện khí, luyện kim...

***Chính trị**

Câu hỏi: Em có hiểu biết gì về chính sách đối nội của Mĩ ? Có điểm gì giống và khác Anh?

Gợi ý: + Hai đảng cầm quyền đều nhằm phục vụ mục đích của giai cấp tư sản.

Câu hỏi: Cho biết chính sách đối ngoại của Mĩ ?

Gợi ý: Cuối thế kỉ XIX: Mĩ tăng cường bành trướng ở khu vực Thái Bình Dương, gây chiến tranh với Tây Ban Nha để tranh giành thuộc địa, can thiệp vào khu vực Trung, Nam Mĩ bằng sức mạnh của vũ lực và đồng đô la Mĩ.

II. Giảm tải chương trình

C. CÂU HỎI CUỐI BÀI

Em hãy trình bày những điểm chung giống nhau và khác nhau giữa các nước Anh, Pháp, Đức, Mĩ khi chuyển sang chủ nghĩa đế quốc?

D.Hướng dẫn nội dung ghi bài

BÀI 6: CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MĨ CUỐI THẾ KỶ XIX- ĐẦU THẾ KỶ XX

I. Tình hình các nước Anh, Pháp, Đức, Mĩ

1. Anh

*** Kinh tế**

- Từ sau 1870, nền kinh tế Anh phát triển chậm lại tụt xuống hàng thứ ba thế giới (sau Mĩ, Đức).

- Anh vẫn đứng đầu về: xuất khẩu tư bản, thương mại và thuộc địa.

- Nhiều công ti độc quyền về công nghiệp và tài chính đã ra đời, chi phối toàn bộ nền

kinh tế.

*** Chính trị**

- Là nước quân chủ lập hiến, hai đảng Tự do và Bảo thủ thay nhau cầm quyền. , bảo vệ quyền lợi giai cấp tư sản.

- Đối ngoại: Đẩy mạnh chính sách xâm lược thuộc địa.

=> CNĐQ Anh là “Chủ nghĩa đế quốc thực dân”.

2. Pháp

*** Kinh tế**

- Sau năm 1870 công nghiệp chậm phát triển, tụt xuống hàng thứ 4 thế giới (sau Mỹ, Đức Anh, Pháp) .

- Tuy nhiên nhiều công ty độc quyền ra đời chi phối nền kinh tế Pháp.

- Pháp cho các nước tư bản chậm tiến vay với lãi suất cao nên Lênin gọi CNĐQ Pháp “CNĐQ cho vay lãi”.

*** Chính trị**

- Thể chế chính trị cộng hoà (nền Cộng hòa thứ 3).

- Tăng cường đàn áp công nhân.

- Đối ngoại: Chạy đua vũ trang và tăng cường xâm lược thuộc địa.

3. Đức

*** Kinh tế**

- Kinh tế phát triển nhanh, vươn lên đứng đầu châu Âu và thứ 2 thế giới (sau Mỹ) về công nghiệp.

- Cuối thế kỉ XIX các công ty độc quyền ra đời -> chi phối nền kinh tế Đức.

*** Chính trị:**

- Đức theo thể chế liên bang.

- Đối nội: thi hành chính sách phản động, đề cao chủng tộc Đức, đàn áp phong trào công nhân, truyền bá bạo lực.

- Đối ngoại: Tích cực chạy đua vũ trang dùng vũ lực chia lại thị trường thế giới

=> Là “ Chủ nghĩa đế quốc quân phiệt hiếu chiến.

4. Mĩ

*** Kinh tế**

- Công nghiệp Mĩ phát triển mạnh, vươn lên vị trí đứng đầu thế giới.
- Công nghiệp phát triển mạnh dẫn tới sự tập trung tư bản cao. Nhiều công ty độc quyền khổng lồ ra đời chi phối toàn bộ nền kinh tế, chính trị nước Mĩ.

=> Mĩ là xứ sở của các “Ông vua công nghiệp”.

*** Chính trị**

- Đối nội
 - + Mĩ đề cao vai trò tổng thống do 2 đảng : đảng Cộng hòa và đảng Dân chủ thay nhau cầm quyền.
 - + Đàn áp bóc lột nhân dân lao động.
- Đối ngoại: tăng cường quân sự xâm chiếm thuộc địa, mưu đồ bá chủ thế giới.

II. Nội dung phần II giảm tải chương trình